

תורה (6)

האור החיים הקדוש כותב בשבח לימוד התורה: ירמוז במאמר וכל הטוב אל התורה, כאומרם ז"ל (ברכות ה.) **"ואין טוב אלא תורה"** שאם היו בני אדם מרגישים במתיקות ועריבות טוב התורה, היו משתגעים ומתלהטים אחריה, ולא יחשב בעיניהם מלוא עולם כסף וזהב למאומה, כי התורה כוללת כל הטובות שבעולם.

המלקט

תורה חשיבותה

הנה ידוע שנתן לנו הקב"ה תורתו בכתב וביאור בעל פה למשה רבינו, וכתוב בתורה: **"והלוחות מעשה אלוקים וכו'..."** **"לחת"** כתיב, ששתיהן שות, ופירושו שהיה בצמצום גדול מדת ארכן ורחבן, לא זה גדול ולא זה גדול מזה, והכונה בענין זה כי ידוע שלוח אחד היה מורה על התורה שבכתב ואחד על התורה שבע"פ, כדאיתא במדרש, וידוע דליכא מידי בתורה שבע"פ דלא רמיזא בתורה שבכתב, וכן בתורה שבכתב כתב הקב"ה כל פרשיותיה ופסוקיה ותיבותיה ואותיותיה במצמצום, כפי הכונות הרמוזים בה, ואין בה ח"ו אפילו אות אחת יתר שנאמר עליו שהוא נכתב לריק, וכדכתיב: **"כי לא דבר ריק הוא מכם כי הוא חייכם וכו'..."**. ולזה הוי שני הלוחות שוות בצמצום גדול, כמו לוח אחד ממש, להורות לנו שהיא באמת תורה אחת ממש ונכתבת בצמצום גדול מאוד כל תיבותיה ואותיותיה ותגיה ע"פ הכונות הרמוזים בה, ובאמת ענין נשגב כזה כשנתבונן באיזה פרשה שבתורה כגון פרשה גיטין או פרשת נדרים וכו' ג, ונתבונן על כל אות ותיבה שבה כמה הלכות יש בה, וכן כשנחפש במדרשים ובזוהר הקדוש, ונראה כמה עניני קדושת המדות ועניני חכמה נוכל ללמוד מכל ענין, נראה ברור כי מעשה אלוקים המה לכלול באיזה פסוקים קצרים כמה אלפי הלכות וכמה עניני חכמה וזה שכתב:

"והלוחות מעשה אלוקים"

חפץ חיים ליקוטי הלכות (בהקדמה ראשונה)

יהב חכמתא לחכימין

הקב"ה נתן תורה באהבה, אך למי? למי שאוהב את התורה, וכלשון הפסוק: **"יהב חכמתא לחכימין"** (דניאל ב. כא). בעלי המוסר שואלים: הרי תחילה, **"ה' יתן חכמה מפיו דעת ותבונה"**, וללא מתנת חינוך מאתו יתברך אין שייכת שום השגה בחכמת התורה. ומעתה אם נאמר שהוא נותן חכמה רק לחכמים, הרי לפני שהאדם קיבל את החכמה עדיין לא היה חכם, ואם כן אין למי לתת אותה. ובאמת בחז"ל (קהלת רבה א. ה) מובאת שאלה זו בנוסח קצת שונה: מטרוניתה אחת שאלה את רבי יוסי בר חלפתא, אמרה ליה: מהו דין שנאמר: **"יהב חכמתא לחכימין"**, לא הוה צריך קרא

התלמידי חכמים הם שומרי משמרת הקודש ושכרם יותר גדול אפילו מהלויים שנשאו את ארון הקודש ובאמת החוב מוטל על כל תופשי התורה לדעת את ערכם כי הם המעמידי הדת, וכמו בלויים מצינו שנקראו בתורה בשם שומרי משמרת הקודש, על שעליהם היה מוטל לשמור את כבוד משכן ה' אשר שם היה עומד ארון הברית שלא יטמאוהו זרים ולא יתבזה ח"ו, כך בדורנו דת ה' עומד על ת"ח שבדור, והם הנקראים שומרי משמרת הקודש שעליהם מוטל לשמור את ארון ברית ה' [היא תורתנו הקדושה] שלא יפרצוה זרים, ואם ממלא את עבודתו באמונה שעל ידו מתרבה כבוד תורת ה' בעולם הוא בודאי חשוב אצל השי"ת כמו מלפנים נושאי ארון ברית ה', ויותר מהם שהם נשאו ארון הברית על שכמם בעת שהיה נגלה כבוד ה' לעיני הכל והכירו כולם את כבוד תורתו והיו הלויים מתכבדים על ידה, אבל אלה נושאים אותה בשארית כוחם ומחבבים אותה ומוסרים נפשם עליה לקיימה בעת הגלות שאין הכל מכירים ערכה וכבודה, ולפעמים סובלין עוד עלבון על ידי זה, וע"כ בודאי יהיה שכרו כפול מן השמים.

חפץ חיים בספרו **"שם עולם"** (חלק שני פרק ב בהג"ה)

חשיבות לימוד התורה

חכמי ישראל נתנו ללימוד התורה חשיבות עצומה. בלא לימוד התורה הרי לא ניתן היה לקיימה, ביטוי לכך נמצא במשנה במסכת פאה שם מובא רשימת מצוות מיוחדות שאדם נהנה משכרם בעולם הזה ובעולם הבא, מבין רשימת המצוות, נאמר שהמצווה הגדולה ביותר היא תלמוד תורה שכן **"תלמוד תורה כנגד כולם"**. במסכת קידושין נאמר שמצווה זו עדיפה על כל מצווה מעשית אחרת. כמו כן מבין השאלות שנשאל האדם לפני חישוב דינו בעולם האמת, השאלה הראשונה היא קבעת עיתים לתורה? ברייתא המובאת במסכת יומא ומספרת על עני ועשיר ורשע באין לדין מדגישה שהכל חייבים בתלמוד תורה, גם כאשר קשיי החיים מפריעים לכך. במדרשים שונים מובא דברי שבח על הלומד, למשל: הלומד תורה שכינה עמו, וחוט של חסד משוך עליו (סוג של יופי), בית שלומדים בו תורה אינו נחרב, לתורה אף ניתנו סגולות רפואיות, מאידך על המבטל את התורה נאמרו עונשים שונים כמו גלות, ייסורים ועוד. ישנם אף מצוות שונות שהמטרה בהם היא האדרת והחשבת התורה, כמו חיוב ברכות התורה לפני הלימוד, ומצוות כבוד רבו, ותלמיד חכם, במשנה במסכת הוריות מובא שחשיבות התורה עדיפה על מוסד הכהונה והמלכות, כך נפסק יש לכבד ממזר תלמיד חכם אף נגד כהן גדול עם הארץ.

למימר אלא "יהב חכמתא ללא חכימין ומנדעא ללא ידעי בינה"? אמר לה משל: אם יבואו אצלך שני בני אדם ללוות ממך, אחד מהן עשיר ואחד עני, לאיזה מהן את מלוה לעשיר או לעני? אמרה לו: לעשיר, אמר לה: למה? אמרה לו: שאם איבד העשיר ממוני יש לו מהיכן יפרע, אבל אם איבד העני ממוני, מאין יפרע לי? אמר לה: ולא ישמעו אזנייך מה שאת מוציאה מפיה? אילו נתן הקב"ה חכמה לטיפשים היו יושבין והוגין בה בבתי כסאות ובבתי תאטראות ובבתי מרחצאות, אלא נתן הקב"ה חכמה לחכימין, והם יושבין והוגין בה בבתי כנסיות ובבתי מדרשות. הרי לנו שמה שהקב"ה נותן את החכמה לחכמים, אין הכוונה למי שהוא כבר חכם, אלא למי שידוע להחשיב את החכמה ולהעריך אותה, למי שלא ילמדנה במבואות המטונפים, אלא יתיחס אליה כראוי

רב פינקוס זצ"ל בספרו "פניני רבי שמשון"

מכיון שאי אפשר להעריך את שווי השמש, שהיא יסוד הבריאה, ק"ו שא"א להעריך את שווי התורה גם כאשר נתבונן בחילוף ההוא של תורה בגרגרי כסף, נראה לעין דטעות גדול במקח הוא, דהלא אם נשאל לאדם שהוא בעל חשבון גדול ובקי בכל עניני העולם, כמה שוה חצר פלוני לערך, ישיב שהוא שווה כך וכך אלפים לפי חשבון הלבנים וההוצאות שצריך להוציא על זה, וכאשר ישאלוהו על כל העיר כולה שיש בה אלפים חצרות כמוה, ישיב לפי הערך שוויה כך וכך, וכאשר ישאלוהו על כל המדינה שיש בה אלף עיירות כמוה, ישיב ג"כ תשובה כזו, שאל לו אחד כיון שאתה בעל חשבון גדול כל כך שאתה משער על כל העיירות והמדינות את שוין וערכן, אמור לי כמה שוה אור השמש, השיב לו פתי וכי שייך שום שיעור שיווי לאור השמש, איני יכול לשער רק בדבר שיש לו גבול ערכן, מה שאין כן אור היום שהוא עיקרו של העולם אין שייך גבול וסוף לשווייה. ועתה נבוא להתבונן אם אור השמש שהיא בריאה מאוחרת בזמן, ובמעלה אין שיעור לשווייה, ק"ו התורה הקדושה שהיא בריאה מוקדמת בזמן, שהיא נבראת אלפים שנה קודם שנברא העולם כמו שאחז"ל, והיא שורש כל המציאות, וכמו כתוב: **"ה' קנני ראשית דרכו קדם מפעליו מאז"**, והיא העיקר במעלה, ובשבילה נבראו שמים וארץ וכל אשר בהם כדי שיוכלו בני אדם ללמוד ולהשיגה ולקיימה, ובלתה לא היו נבראים כלל, וכמו שכתוב **"אם לא בריתי יומם ולילה חקות שמים וארץ לא שמתי"** עאכ"ו שאין שייך שום גבול ושווי לגדול ערכה וחשיבותה, וכאשר האדם מבטלה בשביל איזה גרגיר כסף מורה ח"ו שהגרגרים חשובין אצלו יותר, היש לך עלבון גדול לתורה מזה. וזהו מה דאיתא באבות: בכל יום ויום בת קול יוצאת מהר חורב ומכרזת ואומרת אוי להם לבריות מעלבונה של תורה.

חפץ חיים בספרו "שם עולם"

הלכה: הסתכלות לתוך בית חבירו

כתב הרמ"א (ח"מ סי' קנ"ד ס"ז): אבל אסור לעמוד בחלון ולראות בחצר חבירו, כדי שלא יזיקנו בראייתו, ובה איסורא קעביד. כתב הפסקי המשפט (באות ב): אסור להסתכל על עסקיו ומעשיו של חבירו, אפילו אם אין בזה חשש היזק עין הרע, שכן כל שעושה בביתו וברשותו יתכן שאינו חפץ שידעו ממעשיו ועסקיו, ואסור להסתכל בלא ידיעתו, והוא נכלל בעיקר דין היזק ראייה. אסור לקרוא מכתב של חברו ללא רשותו. והקורא עובר בחרם הקדמונים וגם עובר משום גזל, כדין שואל שלא מדעת.

ספר "פסקי המשפט"

פתגם: כל האוהב את עצמו אין לו מתחרים

ספר "שמחלה"

חקירה: בעל חוב מאוחר שגבה, מה שגבה לא גבה הגבייה לא חלה כלל, או שזכה בנכסים, אלא שהמוקדם טורף ממנו כמו שהוא טורף מהלקוחות מכאן ולהבא. (קובץ שיעורים כתובות שכה: הגבייה חלה)

ספר "קובץ יסודות וחקירות"

סיפור: הגומל לחסדים טובים

רב ידוע נכנס אצל עשיר, להתרימו לצרכי צדקה, אמרו לו בני הבית: במחילה מכבודכם, שבו והמתינו מעט כי בעל הבית קם זה משנתו. אחרי שעה קלה נכנס בעל הבית וקבל את פני הרב בכבוד ובסבר פנים יפות, נענה הרב ואמר לו: בודאי ידוע לכם, כי הקם משנתו מברך: המעביר שינה מעיני, ואין עונים אמן אחרי ברכה זו, הואיל ואינה נחתמת אלא בהגומל חסדים טובים.

ספר "חזק וחלק" ד'

שבת שלום

יוצא לאור לרפואה שלימה של הדסה אסתר בת רחל בחלא קטי, אברהם רפאל בן רבקה, חיים מאיר בן גבי זווירה, אליהו בן תמר, ראובן בן איזא, ששא בנימין בין קארין מרים, פליקס סעידו בן אטו מסעודה, ויקטוריה שושנה בת ג'וים חנה, רפאל יהודה בן מלכה, שלמה בן מרים, אביטל אורה בת אנאל אידה, אבישי יוסף בן שרה לאה, אוריאל נסים בן שלמה, אלחנן בן חנה אנושקה, רבקה בת ליה, נסים בן אסתר, מרים בת עזיזא, חנה בת רחל, דוד בן מרים, יעל בת כמונה, חנה בת ציפורה, ישראל יצחק בן ציפורה. זיווג הגון: לאלודי רחל מלכה בת חשמה, , ליוסף גבריאל בן רבקה, למרים בת רבקה. הצלחה לחנה בת אסתר וליונתן מרדכי בן שמחה ברכה זרע של קיימא ללבנה מלכה בת עזיזא וליאור עמיחי מרדכי בן ג'יזל לאוני. לעילוי נשמת: אליהו בן זהרה, ג'ינט מסעודה בת ג'ולי יעל, שלמה בן מחה, מסעודה בת בלח, יוסף בן מייכה. מוריס משה בן מרי מרים. משה בן מזל פורטונה. שמחה בת קמיר. מיכאל צ'רלי בן ג'ולייט אסתר. אמיל חיים בן עזו עזיזה, רחל בת מיה, ראובן בן חנינה, אליהו בן מרים.

